Chytanochky ukrains'koi dytyny

PG
3927
K78
1920
ch.26

From the Collection
of the late

JOHN LUCZKIW

АНТІН КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Chytanochky

ЧИТАНОЧКИ

УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

З ОБРАЗКАМИ ОЛЕНИ КУЛЬЧИЦЬКОЇ

26. СОЛОМЯНИЙ БИЧОК. РУКАВИЧКА. НАРОДНІ КАЗКИ.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Court St. Newark, N.J.

APR 9 1984

UNIVERSITY

PG
3927
K78
1920
ch. 26

НАКЛАДОМ ВИДАВНИЧОГО ТОВАРИСТВА:
„ВЕРНИГОРА“ У КИЇВІ ВУЛИЦЯ ФУНДУКЛЕЇВСЬКА 19.

Соломяний бичок.

(Народня казка.)

Жив собі дід та баба; дід служив на майдані майданчиком, а баба сиділа дома, мички пряла. І такі вони бідні — нічого не мають: що зароблять, то проїдять, та й нема. От, баба й напалась на діда:

„Зроби та й зроби менї, діду, соломяного бичка і осмоли його смолою“.

„Що ти, дурна, говориш? На віщо тобі той бичок здався?“

„Зроби, я вже знаю, на віщо!“

Дід — нічого робить — взяв зробив соломяного бичка і осмолив його смолою.

Переночували. От, на ранок баба набрала мичок і погнала соломяного бичка пасти; сама сіла під могилою, пряде кужіль і приказує:

„Пасись, пасись, бичку, на травиці, поки я мички попряду! Пасись, пасись, бичку, на травиці, поки я мички попряду!“

Поти пряла, поки й задрімала. Коли се з темного лісу з великого бору, біжить ведмідь. Наскочив на бичка:

„Хто ти такий?“ — питає. — „Скажи мені!“

А бичок і каже:

„Я бичок-третячок, з соломи зроблений, смолою засмолений“.

Ведмідь каже:

„Коли ти соломяний, смолою засмолений, то дай мені смоли, обідраний бік залатати!“

Бичок нічого, — мовчить. Ведмідь тоді його зараз за бік, давай смолу віддирати. Віддирав-віддирав, та й завяз зубами, та ніяк і не вирве. Сіпав, сіпав — ні! Затяг того бичка богзна куди.

От, баба прокидається, аж бичка і нема.

„Ох, мені лихо велике! Де се мій бичок лівся? Мабуть він уже до дому пішов“.

Та мерщій днище та гребінь на плечі, та до дому. Коли дивиться — ведмідь у бору бичка тягає; вона до діда:

„Діду, діду, бичок наш ведмедя привів — іди його вбий!“

Дід вискочив, віддер ведмедя, взяв і закинув його у погріб.

От, на другий день, ще ні світ, ні зоря, баба уже набрала кужілю і погнала на толоку бичка пасти. Сама сіла під могилою, пряде кужіль і приказує:

„Пасись-пасись, бичку, на травиці, поки я мички попряду! Пасись-пасись, бичку, на травиці, поки я мички попряду!“

Поти пряла, поки й задрімала. Коли се з темного лісу, з великого бору, вибігає сірий вовк, та до бичка:

„Хто ти такий? Скажи мені!“

„Я бичок-третячок, з соломи зроблений, смолою засмолений“.

„Коли ти смолою засмолений, — каже вовк, — то дай і мені смоли засмолити бік; собаки мене обідрали!“

„Бери!“

Вовк зразу до боку, хотів смолу віддерти. Драв-драв, та зубами й застряв, що ніяк уже й не віддере: що хоче назад, то ніяк. Він так вовтузиться з тим бичком! Прокидається баба — аж бичка уже й невидно. Вона подумала: „Мабуть мій бичок до дому побрів“, тай й пішла. Коли дивиться: вовк

бичка тягає. Вона побігла, дідови сказала. Дід і вовчика у погріб укинув.

Погнала баба і на третій день бичка пастись; сіла під могилою та й заснула. Біжить лисичка:

„Хто ти такий?“ — питає бичка.

„Я бичок-третячок, з соломи зроблений, смолою засмолений“.

„Дай мені смоли, голубчику, приложити до боку. Хорти трохи шкури не зняли“.

„Бери!“

Увязла і лисиця зубами, ніяк не вирветься. Баба дідови сказала, дід укинув у погріб і лисичку.

А далі й зайчика-побігайчика піймали.

От, як назбиралось їх, дід сів під лядою у погребі, давай гострить ніж. Ведмідь його й питає:

„Діду, на віщо ти ніж гостриш?“

„Щоб з тебе шкуру зняти та зробити з тієї шкури і собі і бабі кожухи“.

„Ох, не ріж мене, дідусю, пусти лучче на волю: я тобі багато меду принесу“.

„Ну, гляди!“

Взяв і випустив ведмедика. Сів над лядою, знов ножа гострить. Вовк його й питає:

„Діду, на віщо ти ножа гостриш?“

„Щоб з тебе шкуру зняти та на зиму теплу шапку пошити!“

„Ой, не ріж мене, дідусю, я тобі за те цілу отару овечок прижену“.

„Гляди!“

І вовка випустив. Сидить та ще ножа гострить. Лисичка виткнула мордочку, питає:

„Скажи мені, будь ласкав, дідусю, на віщо ти ножа гостриш?“

„У лисички, — каже, — гарна шкурка на опушку й на ковнірець, хочу зняти“.

„Ой, не здіймай з мене, дідусю, шкури, я тобі і гусий і курий принесу!“

„Ну, гляди!“

І лисичку пустив. Остався один зайчик; дід і на того ножа гострить. Зайчик його питає, а він і каже:

„У зайчика шкура мякенька тепленька — будуть мені на зиму рукавички і капелюхи".

„Ох, не ріж мене, дідусю, — я тобі стьожок, серіжок, намиста доброго нанесу, тільки пусти на волю!"

Пустив і того.

От, переночували ту ніч, коли на ранок, ще ні світ, ні зоря, — аж дер-дер! щось до діда в двері. Баба прокинулась:

„Діду, діду! щось до нас у двері шкряботить; піди, подивись".

Дід вийшов, коли то ведмідь цілий улік меду припер. Дід узяв мід, та тільки що ліг, аж у двері знову — дер-дер! коли вийде — аж повен двір овець вовк понагоняв.

От, незабаром лисичка принесла гусей, курей — усякої птиці; зайчик понаносив стьожок, сережок, намиста доброго...

І дід рад, і баба рада. Взяли попродали овечки, та накупили волів, та став дід ходить тими волами у дорогу та так розбагатіли, що не треба лучче.

А бичок, як не стало вже треба, поти стояв на сонці, поки й розтав.

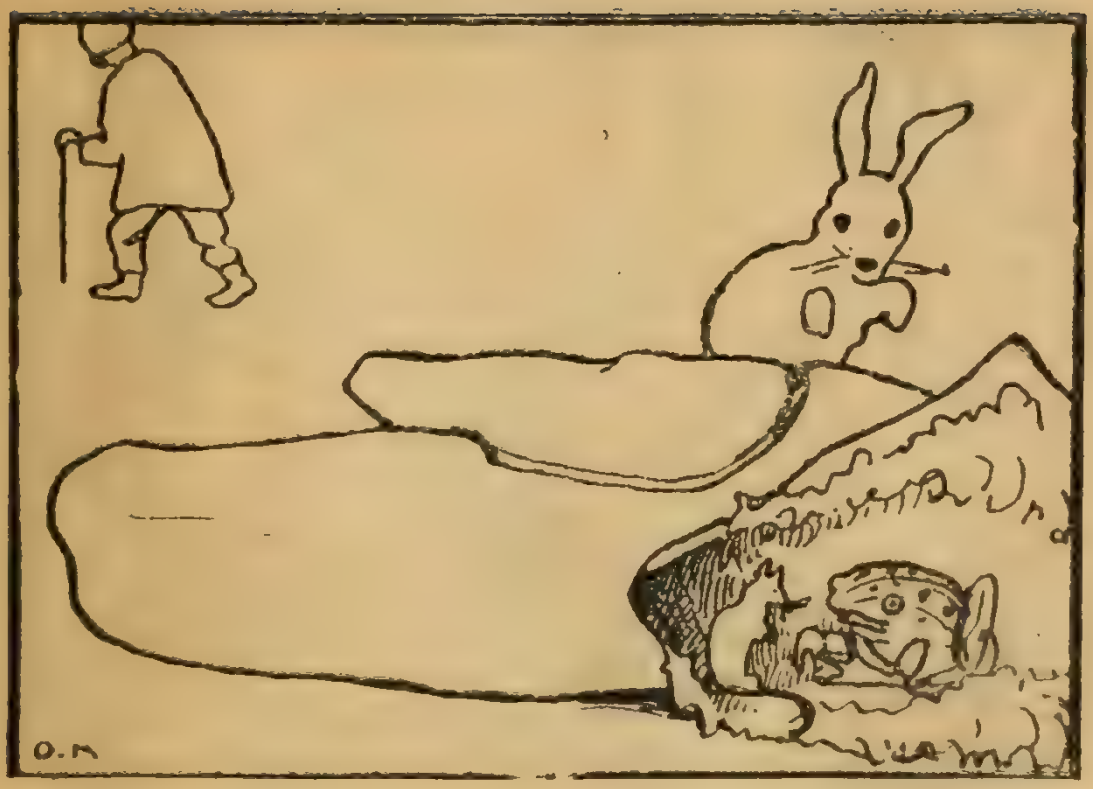

Рукавичка.

Був собі дід, та загубив рукавичку. От, біжить мишка, улізла в ту рукавичку та й сидить.

А се скаче жаба, та й каже:

„Хто, хто у сій рукавичці?“

„Мишка-скряботушка. А ти хто?“

„Жабка-скрекотушка. Пусти і мене“.

„Іди“.

От, біжить зайчик та й каже:

„Хто, хто у сій рукавичці?“

„Мишка-скряботушка й жабка-скрекотушка. А ти хто?“

„Зайчик-лапанчик. Пустіть і мене“.

„Іди“.

Коли се біжить лисичка:

„Хто, хто у сій рукавичці?“

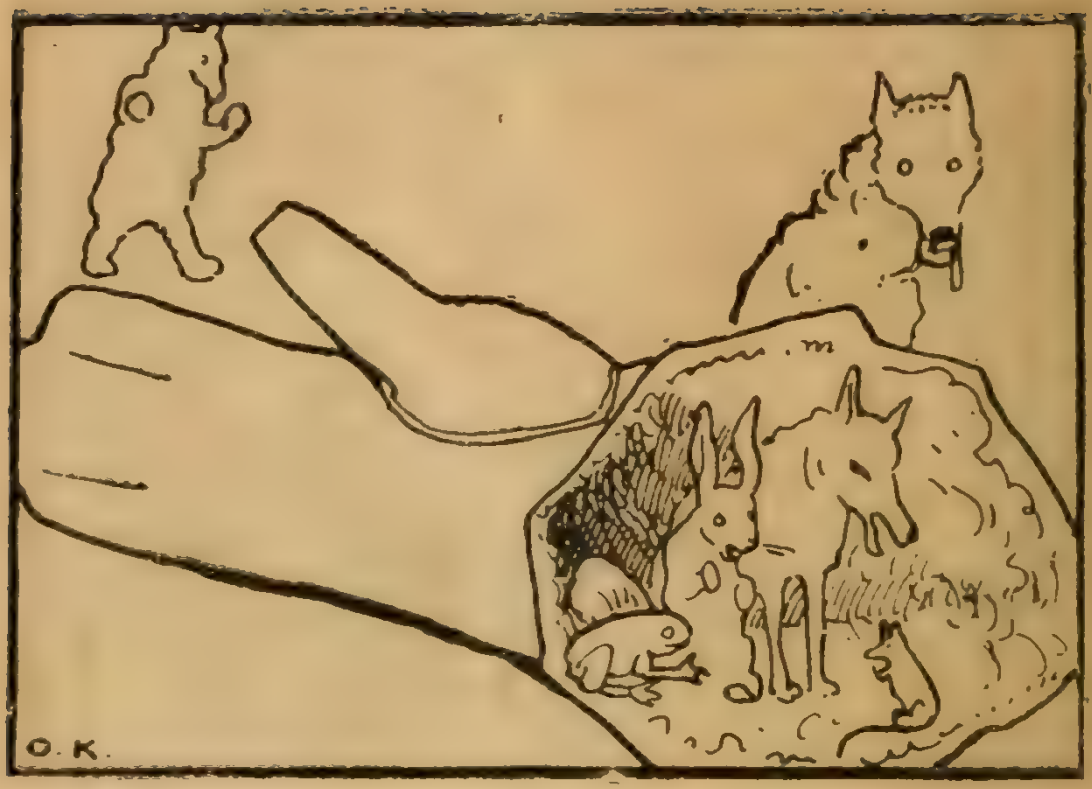

„Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка й зайчик-лапанчик. А ти хто?“

„Лисичка-сестричка. Пустіть і мене“.

„Іди“.

От, вони сидять; біжить вовчик і питає:

„Хто, хто у сій рукавичці?“

„Мишка-скряботушка, жабка скрекотушка, зайчик-лапанчик. та сестричка-лисичка. А ти хто?“

„Вовчик-братїк. Пустїть і мене“.

„Іди“.

Коли йде ведмідь, гуде й питаєть ся:

„Хто, хто в сїй рукавичцї?“

„Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-лапанчик, лисичка-сестричка і вовчик братік. А ти хто?“

„Ведмідь-набрідь. Пустіть і мене в рукавичку".

„Іди".

От, і той уліз.

Біжить кабан.

„Хро-хро-хро! Хто, хто в сій рукавичці?"

„Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-лапанчик, лисичка-сестричка, вовчик-братік і ведмідь-набрідь. А ти хто?"

„Кабан-неклан. Пустіть в рукавичку і мене".

„Іди".

От, і той уліз, тай сидить.

Коли се іде стрілець. Бачить, що рукавичка ворушиться. Він як стрельне — аж там от-скільки шкур!

ЧИТАНОЧКИ:

1. Цурень і його жінка Дзюба-Ганна.
2. Богатий Марко.
3. Лисиця й [illegible]
4. Котик і півничок.
5. Два брати. — Грішник.
6. Цар Лев.
7. Повінь.
8. Господар і вуж. — [illegible] рак і ворона. — Вовк і щука. — Лисиця [illegible].
9. [illegible] звірів.
10. [illegible]
11. Про [illegible] царя і його дочок.
12. [illegible]
13. Про бідного парубка й царівну.
14. Вовк і козенята. — Вовк і [illegible].
15. Кому трудніше працювати. — Старий Максименко. — Кому [illegible].
16. Три брати і Бог. — Як Бог нагородив бідного чоловіка.
17. Дідова дочка. — Про коваля і бабу людоїдку.
18. Про Марусю — козацьку дочку.
19. Про богатиря Сухобродзенка Івана і Настасю прекрасну.
20. Очаківська біда.
21. Лисичка-сестричка.
22. Як журавель учив лисицю літати.
23. Крепак і чорт.
24. Коза-Дереза.
25. Лисичка-сваха.
26. Солом'яний бичок. — Рукавичка.
27. [illegible] — Торба.
28. Летючий корабель.
29. [illegible] цар.
30. Золотий черевичок.
31. Дідова дочка і бабина дочка.
32. Лисичка сестричка і вовк-панібрат. — [illegible]
33. Козел і баран. — [illegible] — Кіт [illegible] — Медведі [illegible]
34. Телесик.
35. Так світ платить. Медвідь і гуцул.

Ціна 60 сотиків 60 шагів 30 копійок.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

APR 9 1984

14-12-84

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY